

Abeltje Peuterspeelzaal Protocol: Hygiëne en leefomgeving

Laatst gewijzigd: 25 maart 2013

Auteur: Michèle Goeman

Waarom dit protocol?

Veel van de regels die gelden op onze peuterspeelzaal liggen schriftelijk eigenlijk niet vast. Daarom dit protocol om toch een inzicht te geven in wat wij doen om de hygiëne zo goed mogelijk te bewaken. We zorgen voor een hygiëne vanuit de pedagogisch medewerk(st)ers zelf en we zorgen voor een zo goed mogelijke hygiëne bij de kinderen.

A. Pedagogisch medewerk(st)ers

1. Eten

1.1. Voor het klaarmaken van eten

Voordat er eten wordt klaargemaakt, voor een van onze pedagogisch medewerk(st)ers zelf of voor de kinderen, worden de handen goed gewassen met zeep. Ook wordt de plek waar het eten wordt neergezet gemaakt, goed gereinigd.

Hygiënische maatregelen met betrekking tot bewaren en bereiden van voedsel staan in het protocol 'Voeding'.

1.2. Voor het geven van eten

Ook als er wordt geholpen met het geven van eten (al is dit met bestek) wassen onze pedagogisch medewerk(st)ers hun handen.

1.3. Na het eten

Alle bordjes, bekers, pakjes en bestek wordt meteen na het eten afgewassen, afgedroogd en opgeruimd.

2. Verschooning of toiletgebruik

Als een kind wordt verschoond wordt daarna altijd de verschoontafel gereinigd. Na een plasluier met allesreiniger en na een poepluier eerst met allesreiniger en daarna ook met 70% alcohol. Na een verschooning wassen onze pedagogisch medewerk(st)ers ook altijd hun handen met zeep. Luiers worden meteen weggegooid in onze speciale luieremmers, zodat kinderen er ook niet meer bij kunnen.

Er wordt door de pedagogisch medewerk(st)ers goed in de gaten gehouden dat het verschoonkussen onmiddellijk wordt vervangen als dit beschadigd of kapot is.

Bij gebruik van het potje wordt het potje daarna meteen goed gereinigd en opgeborgen buiten bereik van kinderen.

Als een kind wordt geholpen op het toilet wassen wij daarna ook altijd onze handen.

Als een van onze pedagogisch medewerk(st)ers zelf gebruik maken van het toilet wassen zij ook altijd de handen.

Handdoeken worden verschoond wanneer ze zichtbaar vuil en minstens ieder dagdeel.

3. Medische handelingen en geneesmiddelenverstrekking

Zoals aangegeven in ons protocol: 'Medische handelingen en geneesmiddelenverstrekking' zullen handelingen nooit zomaar uitgevoerd worden en geneesmiddelen niet zomaar verstrekt. Hier hebben wij bepaalde regels voor. Natuurlijk kan het zich wel eens voordoen dat een kind luierslag heeft of valt, waardoor er een creme of zalf moet worden aangebracht. Of dat er temperatuur wordt gemeten als er een vermoeden is van koorts. In deze gevallen wassen onze pedagogisch medewerk(st)ers ook altijd vooraf en achteraf hun handen met zeep. Zalf of creme wordt met een tissue of spateltje aangebracht. Dit doekje wordt na gebruik weggegooid en na aanbrengen niet meerdere malen in hetzelfde potje gestoken. Een thermometer wordt zorgvuldig met alcohol gereinigd. Zo nodig wordt de plek waar het kind 'behandeld' is ook goed gereinigd met alcohol. Dit in het geval van eventueel wondvocht, bloed of pus.

4. Ziekten

Als een van onze pedagogisch medewerk(st)ers ziek is komt hij of zij niet naar de peuterspeelzaal. Sowieso vinden wij het prettiger als iedereen kan werken met een volledige inzet. Als je ziek bent gaat dit niet. Maar ook in verband met de hygiëne en de overdracht van ziektekiemen willen wij dat als een van onze pedagogisch medewerk(st)ers ziek is, hij of zij niet naar de peuterspeelzaal komt. Na het snuiten van een neus of niezen wassen wij ook onze handen met zeep. Niezen wordt zo veel mogelijk in een papieren zakdoek gedaan die daarna weg wordt gooid. Lukt dit niet, dan wordt het in de arm gedaan in plaats van in de hand.

5. Schoonmaken

Om alles in alle ruimtes zo schoon mogelijk te houden hebben wij schoonmaaklijsten. Deze zijn verdeeld in 'dagelijks', 'wekelijks' en 'maandelijks' en 'jaarlijks' en zijn te vinden op de peuterspeelzaal zelf. Nadat wij vuilnisbakken verschoonen of vuile was aanraken, wassen wij ook altijd onze handen.

B. Kinderen

1. Eten

1.1. Voor het eten

Voordat de kinderen gaan eten wassen zij (onder begeleiding van een pedagogisch medewerk(st)er in verband met controle van goede verdeling van zeep, schoonspoelen en afdrogen) altijd goed hun handen.

Als er handen worden gewassen, gebeurt dit altijd met desinfecterende zeep en we drogen allemaal onze handen af met papier dat weggegooid wordt. Nooit worden er handen gewassen met een washand. Handen worden afgedroogd met een schone handdoek of met papier. Gezichten en monden worden gereinigd met een lotiondoekje na bijvoorbeeld het eten.

1.2. Tijdens het eten

Kinderen hebben altijd eigen bestek, bordje of beker.

2. Verschoning of toilet

Kinderen worden dus altijd op een schone verschoontafel verschoond. Als kinderen na een verschoning aan tafel gaan om te eten of te aan een luieren, afvalbak of iets anders, hebben gezeten met hun handen, dan worden de handen gewassen. Anders niet.

Als de kinderen naar het toilet zijn geweest wassen zij ook altijd de handen.

Kinderen die het potje gebruiken wassen daarna ook de handen. Het potje wordt gereinigd en weer opgeborgd op een plek waar de kinderen niet bij kunnen.

Er wordt op toegezien dat de kinderen geen speelgoed meenemen naar het toilet.

3. Ziekten

In ons protocol: 'Ziekte' staat alles met betrekking tot ziekte bij kinderen. Bij zieke kinderen wordt extra gelet op het gebruik van bekers/bestek/borden/speelgoed/knuffels. Alles wordt goed gereinigd voor andere kinderen hier weer mee spelen of gebruik van maken.

Kinderen wordt geleerd na het niezen of hoesten in de hand de handen te wassen, een hand voor de mond te houden en eventueel een zakdoek te gebruiken. Ook worden ze erop gewezen om niet 'op elkaar' te hoesten of niezen. Zichtbaar vieze handen worden altijd gewassen daarna.

Kinderen met snotneuzen wordt geleerd regelmatig de neus te snuiten. Ze worden hier ook bij geholpen, maar er wordt zo veel mogelijk toegestuurd op zelfstandigheid hierin (dit geldt vooral vanaf een jaar of 2,5). Net als bij het handen wassen wordt hier altijd papier gebruikt in verband met de hygiëne.

Kinderen met koortslip of krentenbaard worden in de gaten gehouden met betrekking tot het knuffelen en kussen van andere kinderen. Dit is niet gewenst in verband met besmetting.

Eventuele uitwerpselen van ongedierte worden onmiddellijk verwijderd en de plek wordt goed schoongemaakt.

Kinderen kunnen in principe niet gekrabbd of gebeten worden door dieren, aangezien er geen dieren aanwezig zijn of meegenomen mogen worden naar de peuterspeelzaal. Altijd blijft er de mogelijkheid bestaan dat een kind toch gebeten of gekrabbd wordt (voorbijkomende kat, bij, wesp). Er worden maatregelen genomen om deze mogelijkheden te verkleinen en pedagogisch medewerk(st)ers zien er zo goed mogelijk op toe dat dit niet gebeurt. Voor maatregelen zie protocol 'Warmte en verbranding door de zon' en 'Buitenmilieu'.

4. Extra handen wassen

Kinderen wassen altijd hun handen als ze buiten met water of modder hebben gespeeld. Of dieren of planten hebben aangeraakt.

Bij kinderen die krabben aan wondjes of blaasjes wordt extra aandacht besteed aan de handhygiëne.

Kinderen kunnen zelf bij de wastafel.

5. Wondverzorging

Aan de wondverzorging zijn ook maatregelen geboden in verband met de hygiëne. Dat zijn de volgende:

- Open wonden worden afgedekt.
- Wondvocht of pus wordt voor het gaat lekken op tijd af gedept.
- Na wondbehandeling van een open wond wordt de plek gereinigd (ook met alcohol) waar eventueel

vocht terecht is gekomen.

- Kleding of stof waar bloed op zit wordt onmiddellijk op 60 graden gewassen.

C. Overige regels

1. Knuffels, verkleedkleden en speelgoed

Knuffels, verkleedkleden en speelgoed worden dagelijks, wekelijks en maandelijks gereinigd. Dit is terug te vinden op de desbetreffende schoonmaaklijsten. Zichtbaar verontreinigd speelgoed wordt direct gereinigd.

Knuffels en verkleedkleden en ander textiel wordt, om de kans op overdracht van ziektekiemen te verminderen, gewassen op 60 graden.

Als er zieke kinderen, of kinderen met een besmettelijke aandoening of ziekte, hebben gespeeld met speelgoed, verkleedkleden of knuffels worden deze onmiddellijk extra gereinigd. Dus: speelgoed schoongemaakt, knuffels en verkleedkleden gewassen.

Als zichtbaar zieke kinderen op de peuterspeelzaal aanwezig zijn, krijgen zij eigen speelgoed om mee te spelen, voor zover dit mogelijk is.

Eigen beker, bord en bestek hebben de kinderen altijd al aan tafel, dus de kans dat zieke kinderen ziektekiemen overbrengen via servies wordt al verkleind.

Speelgoed van binnen en buiten wordt gescheiden gehouden. Als er speelgoed van binnen toch buiten belandt, wordt dit daarna zorgvuldig gereinigd.

Er is alleen speelgoed aanwezig dat niet te moeilijk te reinigen en slijtvast is, gaat speelgoed toch kapot of wordt het niet meer goed schoon, dan wordt het weggegooid. Kapot speelgoed wordt vervangen.

Speelgoed wordt opgeborgen in gesloten kasten en open kasten. Open kasten worden vaker schoongemaakt in verband met stof.

Speelgoed wordt regelmatig gecontroleerd of het niet kapot is en/of scherpe randen heeft. Dan wordt het weggegooid en eventueel vervangen.

Stiksels van knuffelbeesten worden ook gecontroleerd op los gaan. Als ze los gaan worden ze weggegooid.

Knutselwerkjes e.d. die niet gereinigd worden, worden als ze nog niet zijn weggehaald, na een maand verwijderd.

2. Temperatuur, luchtvochtigheid en ventilatie

In verband met een gezond leefklimaat hangen er in alle ruimtes temperatuurmeters en hygrometers.

Deze worden dagelijks gecontroleerd. In de ruimtes van de peuters worden deuren, ramen, verwarmingen, zonneschermen en ventilators gebruikt om de temperatuur en luchtvochtigheid te controleren. Wat er precies gebruikt wordt om de temperatuur te beïnvloeden verschilt per ruimte.

Streef temperatuur in de leefruimtes is 20 graden. Er wordt opgelet dat de temperatuur niet lager is dan 17 graden en niet hoger dan 25 graden. Het temperatuurverschil in de verschillende ruimtes wordt beperkt. Een temperatuurverschil van hoger dan 5 graden is meestal niet gewenst.

De luchtvochtigheid moet liggen tussen de 40 en 60%. Als er oorzaken als lekkages zijn, die de luchtvochtigheid verhogen, wordt dit zo snel mogelijk opgelost.

Als er veel bewegingsspelletjes gedaan worden in de ruimte wordt er daarna altijd even gelucht.

's Nachts worden de ruimtes altijd extra gelucht. Indien mogelijk worden er namelijk raampjes en ventilatieluikjes open gehouden. Als het erg warm is wordt er extra aandacht besteed aan de ventilatie 's nachts.

Verontreinigde lucht en/of verbrandingsgassen komen nooit via de ventilatievoorzieningen in de binnenruimtes van de peuterspeelzaal terecht.

Ventilatioorosters worden, indien aanwezig, minstens 3-maandelijks gereinigd. Luchtfilters van mechanische luchttoevoer worden periodiek vervangen volgens de voorschriften in de gebruiksaanwijzing.

Ventilatioorosters en luchtfilters zijn niet zichtbaar vuil, is dit wel het geval dan worden ze gereinigd.

Ramen waar zon op schijnt zijn voorzien van zonwering of er wordt gebruikt gemaakt van parasols om te zorgen dat de zon niet teveel naar binnen schijnt en de ruimte niet teveel verwarmt.

Bij temperaturen boven 25 graden in de leefruimtes worden ramen en deuren wijd opengezet om te luchten.

Er wordt nergens binnen gerookt op onze peuterspeelzaal. Als er personeel is dat wilt roken gebeurt dit altijd buiten en niet in het zicht of de nabijheid van de kinderen.

3. Stoffering verblijfruimtes

Stoffering als banken, kleden, gordijnen worden ook regelmatig gereinigd. Zie hiervoor de schoonmaaklijsten.

Als er vloerkleden aanwezig zijn, wordt er in verband met de hygiëne alleen gebruik gemaakt van laagpolige vloerkleden. Hoogpolige vloerkleden zijn onvoldoende mogelijk hygiënisch te reinigen. Alle kussens zijn voorzien van wasbare hoezen en de meeste matrassen zijn voorzien van wasbare hoezen¹.

Banken en andere stoffen meubels worden niet tweedehands aangeschaft.

4. Prullenbakken en luieremmers

Prullenbakken en luieremmers worden dagelijks leeggemaakt. Dit is terug te vinden op de schoonmaaklijst 'dagelijks'. De zakken worden aan het eind van de dag door de schoonmaakster opgehaald.

Afvalbakken met grijze zakken bevinden zich in ruimtes waar de kinderen niet zonder toezicht naartoe gaan.

Uitwerpselen van ongedierte wordt onmiddellijk weggehaald en de plek wordt zorgvuldig gereinigd.

5. Schoonmaken

5.1. Afdoen met een natte doek

Veel wordt schoongemaakt met een nat doekje. De doekjes worden aan het eind van de dag in de was gedaan (en op 60 graden gewassen). Meestal worden de doekjes maar voor een sopje gebruikt en

---

¹ Het Ministerie van Volksgezondheid heeft nadere eisen bepaald over de regels rondom kinderbedden en-boxen in de kinderopvang. De nieuwe eisen gaan per 1 januari 2016 in werking, maar tot die tijd worden er geen nieuwe matrasjes of bedjes meer aangeschaft als ze nog niet aan vervanging toe zijn.

anders worden ze eerst goed uitgespoeld, voordat ze nog een keer worden gebruikt.
Er wordt schoongemaakt met microvezeldoekjes of katoenen doekjes. Een sopje wordt gemaakt met allesreiniger.

5.2. Schoonmaakroosters

Zoals al eerder vermeld wordt alles via schoonmaakroosters gecontroleerd en schoongemaakt.
Zichtbaar verontreinigde ruimtes worden onmiddellijk extra schoongemaakt.
Aan het eind van de dag komt een schoonmaakster die na het vegen de vloeren goed schoonmaakt.

5.3. Stofzuigen

Er wordt nooit gestofzuigd met de kinderen erbij. Er wordt aan het eind van de middag geveegd en tussendoor, wanneer dit nodig is.

6. Vluchtige stoffen en vuur

Er wordt alleen lijm gebruikt op waterbasis.
Er worden geen sterk geurende producten gebruikt.
Bleek (waarmee de wc's worden schoongemaakt) wordt pas gebruikt wanneer er geen kinderen meer aanwezig zijn, aan het eind van de dag.
Ook in verband met de veiligheid wordt er geen gebruik gemaakt van echt vuur of kaarsen op de peuterspeelzaal.

7. Ongedierte en planten

Ongedierte wordt zoveel mogelijk geweerd door het dichtten van kieren en naden.
Ramen worden zoveel mogelijk dichtgehouden ivm vliegen, wespen en bijen. Er zijn vliegenmeppers aanwezig.
Eventuele uitwerpselen van ongedierte wordt meteen opgeruimd.
Huisdieren mogen niet mee naar binnen op de peuterspeelzaal. Dit kan eventueel alleen na overleg tussen ouders en groepsleiding.
Er zijn geen planten aanwezig. Als er wel planten aanwezig zijn wordt er rekening gehouden met de allergieën van kinderen. Kinderen mogen natuurlijk niet allergisch worden van de aanwezige planten.
Ook zijn er geen planten aanwezig met harige bladeren.
Planten worden ook regelmatig (minstens een keer per week) afgenomen met een natte doek of onder de kraan gehouden, zodat ze geen stof verzamelen.
Sterk geurende bloemen worden niet gehouden.

8. Krijt

Er wordt op de peuterspeelzaal geen gebruik gemaakt van krijtborden.